

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

szimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

„Kis hirdetések“-ben minden szó 2 kr., egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmel minden közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Mély és őszinte fájdalommal tudatjuk erdélyi gazdasági egyletünk összes tagjaival, valamint lapunk szives olvasóival, hogy

AGGSZENTPÉTERI

KORIZMICS LÁSZLÓ,

az erdélyi gazdasági egylet tiszteletbeli tagja,

országgyűlési képviselő, a magyar földhitelintézet igazgatója, az országos gazdasági egyesület igazgató al-elnöke, a Ferencz József jeles rend vitéze, a II-ik osztályu vaskoronarend lovagja,

folyó évi októberhó 5-én, életének 70-ik évében, hosszas és súlyos szenvedés után örök álomra szenderült.

A boldogultat méltán mondhatjuk a magyar gazdák vezérférfiának, mert ama szomorú időben, midőn minden elveszettnek látszott; az ő szava vigasztalta meg a kis lelküeket, az ő példája buzdította a rohamos változásokban elcsüggedetteket; az ő eszélyes közbenjárása mentette meg az ország első egyletének önállását, vagyonát! Mit irodalmi téren tömör irányának ritka világosságával kifejtett, azt gazdáságában a tények döntő erejével mutatta be, és mert elmélet és gyakorlat nála karöltve járt, épen azért volt oly eredménydús, oly áldásos közel félszázados működése. Mint gazda, író és ember egyaránt magas fokon állott és meglegedve a szép állással, melyre az egyszerű gazdatiszt fia magát önerejéből felküzdötte, kétszer utasítá vissza a kinálkozó ministeri tárczát . . . .

Erdélyi gazdasági egyletünk méltó kegyelettel kívánt áldozni az elhunyt jelesnek, midőn koporsójára babérkoszorut tett, a temetésen tiszteletbeli elnöke Tisza László, Gróf Bánffy Béla és Kodolányi Antal tagtársai utján résztvett, végre pedig a gyászoló családhoz részvétiratot intézett.

Béke lengjen a nagy halottnak porain!

Tartalom: Korizmic László gyaszjelentése. — A nagyban termelendő gyümölcsfajokról. Ritter Gusztáv. — Megyei hitelintézetek kérdése. — A gazdasági tanügyről. — A csigák irtása a szántóföldeken. — A szénsav eltávolítása a pinczékben. — Lótenyészanyagunk érdekében. — Száraz nyár befolyása gyümölceinkre. — A lovak sörényét és farkát megnöveszteni. — A törökbuza morzsolás idejére. — Nedves falak kiszáritása. — A gyümölcsfák és cserjék térszükségletéről. — Ekeverseny Déésen. — Egy leti mozgalma k: — Vál. ül. 1886. október 7-én. — Piaczi arak. — Hirdetések.

A nagyban termelendő gyümölcsfajokról.

A földmívelési ministerium magas felszólítása folytán erdélyi gazdasági egyletünk ezelőtt mintegy két évvel arra lett felszólítva, hogy az erdélyi ország részben nagybani termelésre alkalmas gyümölcsfajokat jelezze ki. A kertészeti szakosztály több megyei egylet szives támogatásával e feladathoz hozzá is fogott és 1884 december 7-én javaslatát megtette, intézkedvén egyúttal az iránt is, hogy az egyleti köztelken a faiskolában kizárólag ezen ajánlott fajok szaporíttassanak. E fajokból az alma és körte, a mennyiben az érési idő megengedte az 1885-iki országos kiállítás nemzetközi gyümölcstárlatán egyletünk collectiojában be is volt mutatva.

Az elmúlt télen a kérdés még lüzetesebben tanulmányoztatván, az eredeti ajánlatban némi módosítás történt, úgy hogy ez idő szerint az alábbiakban közlendő névsor adja a nagyban termelendő fajoknak teljesen hiteles névjegyzékét.

Az egyes fajok leírásánál követett rendszerre nézve a következőket kell előrebocsátanom.

Első sorban az illető faj magyar elnevezése szerepel, melyet, — a mennyiben létezik — a német és francia név követ.

A név mellett álló csillag = * a gyümölcs értékét jelzi mint csemege, tehát főleg asztali használatra, miglen a kereszt = † a gyümölcsnek gazdasági, piaci és kereskedelmi értékét fejezi ki. A jegyek magyarázata az illető használati célhoz képest a következő:

* vagy † = jó

** vagy †† = igen jó

**! vagy ††! = kitünő.

A gyümölcsök osztályozása a Lucas rendszere szerint történt. Megemlítetnek továbbá a leírók és a leírás helye, valamint a kolozsmonostori intézeti kert és az egyleti köztelek katalógusainak száma, mely alatt a nevezett gyümölcsfa árusítatik. A szám hiánya azt jelzi, hogy az illető faj jelenleg még nem kiadható, miután a megállapodás alig 1—2 évvel ezelőtt történt.

Ezután következik az érés, gyümölcs és a fa leírása, végre pedig egy igen fontos körülménynek, t. i. a termelési zónának megemlítése.

Az erdélyi ország részét ugyanis három zónára (kerületre) osztottuk. Az I. zóna a tapasztalás szerint legjobb gyümölcstermelő vidék, mely nagyrészt a legjobb borvidékek kiterjedésével összeesik és melynek kriteriumául szolgál, hogy ott az őszi barack és minden csemegefaj megterem.

A II. zónához tartozik azon dombos vidék és völgy, hol a bortermelés még lehető ugyan, de nem ad első rendű terméket.

Végre a III. zónához tartozik a zordabb és oly hegyi vidék, mely a bortermelést teljesen kizárja. —

Ezeknek előrebocsátásával, hozzá fogok tulajdonképeni feladatomban azon megjegyzéssel, hogy a közlött leírásokat (kevés kivétellel) azon rajzokkal ellátott kézirat munkából vettem át, mely „Leírása az erdélyi részekben tömeges tenyésztésre ajánlott gyümölcsfajoknak“ czimen az 1885-iki országos kiállításon szerepelt.

* * *

Almák.

1. **Asztrakani piros alma.**†** (Rother Astrakan. Astracan rouge). Osztálya: IV. Rozsa almák. Leirói: Bereczki I. kötet 399 lap. Illustr. Handbuch I. kötet 24 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 4. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 1. Érés ideje: július vége, augusztus eleje. Gyümölcse: középnagy, lapos gömbölyded; héja sima, világos sárga alapszinnel, legtöbbször az egész fölület karmiu pirossal bevonva; husa fehér, a héjalatt rozsa színű, puha, elég nedvdús, savanykás fűszer izzel. Fája: mérsékelt növésű, igen korán és bőtermő, hidegebb égalt alatt és magasabb fekvésekben még jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

2. **Asztrakaai fehér.**†** (Weisser Astrakan, Astrakan blanc). Osztálya: IV. Rozsa almák. Leirói: Bereczki I. köt. 397 lap. Illustr. Handbuch I. köt. 28 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 3. Érés ideje: július. Gyümölcse: középnagy, lapos gömbölyded, néha lapított kupalaku, kissé szabálytalan termetű; héja igen finom, hamvas, szalmasárga, napos oldalon gyakran rozsapiros csikos; husa hófehér, finom savanykás. Fája: mérsékelt növésű, korán és bőtermő, úgy a magyar alföldön, mint a felvidéken jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

3. **Gravensteini.**††** (Gravensteiner. Calville de Gravenstein. Osztálya: I. Bordások. Leirói: Bereczki I. köt. 351 lap. Illustr. Handbuch I. kötet 8 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 15. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 3. Érés ideje: szeptember vége, október eleje. Gyümölcse: változó alakkal, majd lapos gömb, majd magas gömbalaku; a kehelytől lapos bordák huzódnak a gyümölcs derekáig; héja finom, zsiros tapintatu, nagyon illatos, éréskor szine aransárga, ritkán piros csikkokkal. Fája: erős növésű, hűvösebb égalt és elég nedves talajon bőtermő. Jegyzet: a piros Gravensteini a Gravensteinál szebb és hasonló viszonyok között diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

4. **Danzigi bordás.**††** (Danziger Kantapfel. Calville de Danziek). Osztály: IV. Rozsa almák. Leirói: Bereczki I. köt. 371 lap; Illustr. Handbuch I. köt. 25 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 27. Érés ideje: október, november. Gyümölcse: középnagy, bordás, többnyire lapos gömbalaku; héja finom, zsiros tapintatu, alapszine zöldes-sárga, de majdnem az egész felület karmin pirossal bevonva; husa fehéres sárga, leves, fűszeres savanykás. Fája: mérsékelt növésű, korán és bőven termő, nedvesebb talajban jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

5. **Ponyik.**††** (Ponyik apfel. Ponyik.) Osztálya: III. Aranykák. Leirói: Berecki III. köt. 333 lap. Illustrirte Hand-

Buch IV. köt. 489 sz. Szentgyörgyi Lajos, „Erdélyi Gazda“ XVI. 489 lap. Kolozsmonostori katalógus sz.: 143. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 7. Érés i d e j e: november—december. Gy ü m ö l c s e: nagy, lapos-gömbölyded, gyakran oldalos; héja sima, világos sárga, ritkán pirossas oldallal, a kehely és szár körül rozsdás; husa fehér, kissé durva, szemcsés, igen kellemes savanykás édes izzel. F á j a: erős növéssü, késő termő, meleg nyirkos telajt kíván.

Termelhető I. és II. zóna jobb fekvéseiben.

6. Sz á s z p a p a l m a. **†† (Schäsicher-Phareraffel.) Osztyála: IV. Rozsa almák. Leirói: Bereczki II. köt. 373 lap. Szentgyörgyi Lajos, „Erdélyi Gazda“ XVI. 184 lap. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 8. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: középnagy, gyakran kissé lapos-gömbalaku alma; héja sima, fényes, éréskor szalmasárga alapszinnel, az egész felületen kissébb-nagyobb vérveres csikokkal bevonva; husa fehér, finom, elég leves kellemes fűszeres ízű. F á j a: erős növéssü, korán és bőtermő, nedves talajban igen jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

7. A n g o l a r a n y t é l i p a r m é n. **†† (Winter Goldparman. Reines des Reinettes.) Osztyála: XII. arany renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 355 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 67 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 38. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám 10. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: nagy, magas termetű, gömbalaku, a kehelynél laposdad gyümölcs; héja sima, fényes, éréskor aranysárga alapszinnel, napos oldalon karmazsin csikokkal ellátva. A kehely rendszeren egészen nyílt és zöld. A szár körül fahéjszinű rozsdás; husa sárgásfehér, ropogós, nedvdús, fűszeres édes renet izzel. F á j a: fiatal korában erős növéssü, igen korán és bőven termő, jó talajt kíván, de magasabb fekvésekben is jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

8. B a t u l. **†† (Batullen apfel. Batul.) Osztyála: IV. Rozsa almák. Leirói: Bereczki II. köt. 295 lap. Illusztr. Handbuch 540 sz. Szentgyörgyi Lajos, „Erdélyi Gazda“ XVI. 52 lap. Kolozsmonostori katalógus szám: 127 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 6. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: középnagy, lapos-gömbölyű, igen szabályos alakkal, a közepén legszélesebb, emelkedések nem fordulnak elő; héja finom, fényes, színe az éréskor szalmasárga, a szár körül zöld, a napos oldalán fényes karminpáros; husa fehérössárga, nedvdús és igen kellemes borsavanykás izzel. Jegyzet. A Batul a melegebb erdélyrészi borvidékeken a legkitünőbbben diszlik.

Termelhető I. és II. zóna jobb fekvéseiben.

9. K a n a d a i r e n e t. **†† (Parizsi rambour renet. ReINETTE von Canada. ReINETTE du Canada.) Osztyála: VII. Fontos renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 353 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 44 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 74. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 5. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: nagy, igen nagy, lapos-gömbölyded, széles bordákkal; héja durva, éréskor zöldössárga, pirossas a napos oldalon, rozsdás pontokkal és gyakran az egész felület rozsdával van bevonva; husa sárgásfehér, közepes finom, nedv-

dús, igen kellemes renet izzel. F á j a: erős növéssü, szétálló ágakkal, korán és bőven termő, mérsékelt nedvességű meleg talajon és védett helyen igen jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

10. P a r k e r p e p i n j e. **†† (Parkers pepping. PePIN de Parker.) Osztyála: XI. Szürke renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 377 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 154 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 69. Érés i d e j e: december—marchius. Gy ü m ö l c s e: középnagy, gömbalaku, igen szabályos termetű; héja érdes, alapszíne sárgászöld, az egész gyümölcs fahéjszinű rozsdával van bevonva; husa sárgásfehér, igen finom, elég leves, igen kellemes cukros, fűszeres, borizű. F á j a: erős növéssü, korán és bőtermő, nem kényes de jobban diszlik nedves talajban.

Termelhető mind a három zónában.

11. B a u m a n n r e n e t j e. **†† (Baumans ReINETTE. ReINETTE Baumanna. Osztyála: X. Piros renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 403 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 226 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 91. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 11. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: nagy, lapos-gömbölyű, széles emelkedésekkel ellátott igen szép alma; bőre finom, fényes, sárgászöld alapszinnel, melyből kevés látható, mert az egész felület karmazsin pirossal van bemosodva és csikokkal ellátva; husa sárgásfehér, éréskor porhanyó és nedvdús, igen kellemes borizű édes izzel. F á j a: közepes növéssü, igen bőven termő, a gyümölcs száraz időjárásakor is még jól fejlődik.

Termelhető I. és II. zónában.

12. L o n d o n i p e p i n. **†† (London PePING Pepin de London.) Osztyála: VII. Fontos renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 431 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 324 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 86. Érés i d e j e: november—február. Gy ü m ö l c s e: nagy, lapos-gömbölyű, rendszeren öt bordás; bőre finom, sima, gyakran zsiros tapintatu, éréskor világossárga, alapszinnel, a napi oldalon gyenge pirossal elmosodva; husa sárgás, finom, porhanyó leves, fűszeres borizű cukorizzel. F á j a: közepes növéssü, igen korán és bőven termő, melegebb fekvésekben szebben fejlődik, mint nedves és hűvös fekvésben, a hol az almafaj sötét zöldszinű lesz és finom iz nélkül marad.

Termelhető I. és II. zónában.

13. K a r m e l i t á k r e n e t j e. **††. Gyöngy kormos. Carmeliter ReINETTE. ReINETTE des Carmes. Osztyála: 10. Piros renetek. Leirói: Illusztr. Handbuch I. köt. 65 sz. Érés i d e j e: dec—mártius. Gy ü m ö l c s e: középnagy, hosszukás kerekded, héja sima, fényes, éréskor sárgászöld, a napi oldal barnapiros és az egész felületen pontozott. Husa fehérössárga, finom és fűszeres. F á j a: középnagy, gömbalaku, közép nedves talajban és melegebb éghajlaton kitünő faj. Az alföldi homokban igen jól diszlik.

14. T ö r ö k B á l i n t. *†† (Rother Stettiner. Stettin rouge.) Osztyála: XV. Lapos almák. Leirói: Bereczki I. köt. 435 lap. Illusztr. Handbuch I. köt. 261 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 121. Érés i d e j e: december—február. Gy ü m ö l c s e: nagy, lapos-gömbalaku; héja sima, fényes, halványzöld, majd az egész felületén vérveressel elmosodva, a zöld szín csak

a szár körül állandó; husa zöldes-fehér, leves, de kemény, édes borizü. Fájja: erős növéssü, mély földben és védett fekvésben különösen diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

15. Kasseli nagy renet. **†† (Kasseler grosse Reinette. Reinette de Cassel.). Osztálya: XII. Arany renetek. Leirói: Bereczki II. köt. 247 lap. Illustr. Handbuch I. köt. 66 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 92. Erdélyi gazd. egylet katalogus szám: 14. Érési ideje: deczember—martius. Gyümölcse: nagy, változó, de többnyire lapos-gömbalaku; héja finom, sima, száraz tapintatu, éréskor élénk sárga, a napos oldalon hosszú halovány piros csikokkal; az egész felületén kisebb-nagyobb világosbarna pontok, de rozsdás foltok és fordulnak elő, husa sárgás-fehér, finom, éréskor elég porhanyó, elég leves, igen kellemes fűszer izü. Fájja: erős növéssü korán és bőven termő, kötött talajban és melegebb égálg alatt legjobban diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

16. Muskotály renet. **†† (Muscat Reinette. Reinette musquée.) Osztálya: X. Piros renetek. Leirói: Bereczki I. köt. 349 lap. Illustr. Handbuch I. köt. 57 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 37. Érési ideje: deczember—január. Gyümölcse: középnagy, magas termetü, gömbalaku, gyakran hegyesded; bőre sima, homályos citromsárga, majdnem az egész felületén sötét karmazsin csikokkal és itt-ott rozsdafoltokkal ellátva; husa sárgás, igen fűszeres, de kevésbé leves és néha kásás. Fájja: gyengébb növéssü, igen bőven termő nyirkos talajban. Házi kertekbe különösen ajánlható.

Termelhető I. és II. zónában.

17. Ananasz renet. **††. (Ananas Reinette. Reinette d'Ananas.) Osztálya: VIII. Egyszínü renetek. Leirói: Bereczki II. kötet 279 lap. Illustr. Handbuch II. kötet 50 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 45. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 12. Érési ideje: deczember—január. Gyümölcse: középnagy, szabályos magas termetü, kúpalaku, néha hengerded; héja sima, fényes citromsárga, zölden pontozott, husa sárgás-fehér, igen leves porhanyó fűszeres borizü. Fájja: mérsékelt növéssü, korán és rendkívül bőven termő, nedves kötött talajban jól diszlik.

Termelhető I. és II. zónában.

18. Sóvári. *††. Osztálya: XIII. Csikos almák. Érési ideje: november—január. Gyümölcse: nagy, néha igen nagy, hosszukás, gyakran az egyik oldal hizottabb a másiknál; héja sima elég finom, sárga-zöld, a napi oldalon barna-piros csikok és az árnyékolt felületen barna pontok láthatók, éréskor fehéres hamvval behintve, magháza nyílt; husa zöldesfehér, leves borizü. Fájja: erős növéssü, korán, gyakran és igen bőven termő. Jegyzet: gyümölcse az erdélyi részekben mindenütt mint „Sóvári“ ismeretes — különösen Szilágy megyében. Pomologusaink leirták ezen almát mint Daru alma, de külföldre más almát küldöttek helyette.

Termelhető mind a három zónában.

19. Bánffai Pál almája. *††. (Zentelki magoncz, Banffi apfel.) Osztálya: XV. Lapos almák. Leirói: Bereczki III. köt.

425 lap. Id. Bodor Pál, „Erdélyi Gazda“ XVI. 3 lap. Érési ideje: február—aprilis. Gyümölcse: nagy, lapos-gömbölyded, néha hosszukás-gömbölyded, szabályos alaku; héja vékony, sima, száraz tapintatu, alapszine sötét-zöld, a napos oldalán barna-piros elmosodás, a kehely és a szárhely körül kevés rozsdával; husa finom, tömött kellemes borizzel. Fájja: erős növéssü, bőven termő, égálg és fekvésben nem válogat.

Termelhető mind a három zónában.

20. Erdélyi fűszer alma. **††. (Schmaeckapfel) Osztálya: IV. Rózsa almák. Érési ideje: deczember—február. Gyümölcse: nagy, lapos, a szára felé gömbölyded széles lapos emelkedésekkel, héja fehér-sárga, néha zöldes, a napos oldalon világos piros csikokkal és pontokkal; husa sárgásfehér, tömött, bőlevü és igen kellemes fűszer izü. Fájja: középnyvéssü és bőven termő.

Termelhető I. és II. zónában.

II. körték.

1. Zöld magdolna. **†† (Grüne Sommer magdalen. Citron des Carmes.) Osztálya: II. Félvajoncok. Leirói: Bereczki II. köt. 11 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 3 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 2. Érési ideje: julius. Gyümölcse: középnagy, lapos-tojásdad; héja zöld és citromsárga; husa finom, majdnem olvadó, kevés fűszerrel, savanykás izzel. Fájja: erős növéssü, igen termékeny, kertü művelt földben legjobban diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

2. Nyári esperes. **†† (Király körte. Runde mundnetzbirn. Bergamotte d'été.) Osztálya: II. Félvajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 285 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 11 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 2. Érési ideje: augusztus. Gyümölcse: közepes nagy, szabálytalan bergamot alaku; héja haloványzöld, napos oldalán barnás-szürke, szürke pontokkal és foltokkal behintve; husa finom, fehér, olvadó és kellemes fűszeres. Fájja: erős növéssü, korán és nagyon bőven termő, hűvösebb fekvésben különösen jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

3. Nyári Kálmán körte. **†† (Torzsátlan, Lörintz-Kovács. Sommer Apothekerbirn. Bon chretien d'été. Osztálya: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 273 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 22 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 4. Érési ideje: augusztus—september. Gyümölcse: változó, többnyire hosszas tojásdad, szabálytalan emelkedésekkel, héja finom, sima, néha érdes tapintatu, aranysárga, napos oldalon gyakran pirosas rozsdafoltok és pontokkal; husa fehér, szemcsés tömött, gyakran kövecses, de leves, mézédés fűszeres izzel. Fájja: erős növéssü, védett helyen, házak körül és nedves talajban jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

4. William vajoncza. **†† (Vilmos körte, Williams Christenbirn. Bonchretien Williams). Osztálya: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 259 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 191 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 14. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 5. Érési ideje: september. Gyümölcse: nagy, gyakran igen nagy, hosszukás,

buczkos, hasas; héja finom citromsárga, napos oldalán néha pirossal mosodott, rozsdafoltok majd minden gyümölcsön fordulnak elő; husa finom fehér, egészen olvadó és muskotály ízű. Fája: erős növési, igen korán és bőven termő; nyirkos meleg és művelt talajt kíván. Igen finom aszalvány készíthető belőle, ha teljes érésben dolgozzuk fel.

Termelhető mind a három zónában.

5. **Izambert**.**† (Graue Herbstbutterbirn. Beurré gris.)
Osztyála: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 281 lap. Illustr. Handbuch I. 38 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 40. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 6. Érés ideje: október. Gyümölcse: meglehetősen nagy, változó alakú, majd hosszú körte alakú, majd tojás kerekded alakú, gyakran egyik oldala vastagabb, mint a másik; héja finom, száraz tapintatu, sárgás-zöld alapszinnel, de majdnem az egész felület barna rozsdamázzal és pontokkal bevonva; husa zöldes-fehér, finom, egészen olvadó, kellemes, az őszi barack izéhez hasonlítható fűszerizű. Fája: fiatal korban elég erős növési, de csak nedvesebb fekvésben és meleg égaj alatt diszlik jól.

Termelhető I. és II. zónában.

6. **Erdei vajonc**.**†† (Holzfarbige Buttebirn. Fondant de bois.) Osztyála: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 131 lap. Illustrirte Handbuch II. köt. 33 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 26. Érés ideje: október közepe. Gyümölcse: igen nagy, nyomott tojás alakú; héja zöld, éréskor szalma-sárga, piros márványzott, gyakran rozsdamázzal és rozsdapontokkal erősen bevonva; husa finom, olvadó fűszeres izzel. Fája: erős növési, korán és bőven termő. Ezen faj védett fekvést és elég nyirkos talajt kíván, különösen házi kertekbe ajánlható.

Termelhető mind a három zónában.

7. **Őszi bergamot**.**††. Császár körte. Weise Herbst Butterbirne. Beurré blanc. Osztyála: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 245 lap. Illustr. Handbuch. II. köt. 43 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 31. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 8. Érés ideje: október. Gyümölcse: középnagy, tompa kúp alakú, gyakran gömbölyded; héja éréskor fehér-sárga, napos oldalán lakkpirossal festett; a kehely körül gyakran rozsdás; husa finom, olvadó, édes és fűszeres. Fája: közép növési, korán, majd minden évben és bőven terem. Jó művelt nyirkos talajban a legjobban diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

8. **Boskobakja**.**††. (Boscs Flaschenbirn. Calébasse Bosc.) Osztyála: VI. Kobak körték. Leirói: Bereczki I. köt. 293 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 49 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 50. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 9. Érés ideje: október—november. Gyümölcse: nagy, kobak alakú; héja finom, száraz tapintatu, alapszine éréskor halovány-sárga, pontozata szürkés-barna, az egész fölület majd fahéj-barna rozsdamázzal és foltokkal bevonva; husa finom, olvadó, igen kellemes izzel. Fája: erős növési, nyirkos, meleg és védett helyen kitünően diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

9. **Angoulémoi hercegnő**.**††† Hercegnő von

Angouléme. Duchesse d'Angouléme. Osztyála: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 184 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 66 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 54. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 7. Érés ideje: október—november. Gyümölcse: igen nagy, tompa tojásdad, buczkos, héja zöldessárga, rozsdapontokkal, napos oldalán piros; husa fehér, finom, olvadó, fűszeres. Fája: erős növési, korán és igen bőven termő. Csak elég meleg égaj és védett fekvésben lesz gyümölcse olvadó.

Termelhető mind a három zónában.

10. **Clairgeau vajonc**.**††. (Clairgeaus Butterbirn. Beurré Clairgeau) Osztyála: VI. Kobak körték. Leirói: Bereczki II. köt. 9 lap. Illustrirte Handbuch. II. köt. 241 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 57. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 13. Érés ideje: október—november, gyakran decemberig. Gyümölcse: nagy, gyakran igen nagy, hosszukás körte alakú, hasas, a szár felé többnyire görbült; héja kissé vastag, halovány-sárga rozsdapontokkal és rozsdafoltokkal, napos oldalán piros mázzal bevonva; husa fél finom, fél olvadó, leve összehúzódó, finom fanyarkás kellemes fűszer ízű. Fája: erős növési, korán és igen bőven termő, nyirkos és meleg fekvésben, védett helyen legjobban diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

11. **Diel vajonc**.**††. (Diels Butterbirn. Beurré Diel.) Osztyála: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 243 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 70 sz. Kolozsmonostori katalogus szám: 70. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 14. Érés ideje: október—november. Gyümölcse: nagy, gyakran igen nagy, hasas körte alakú; héja éréskor halovány-sárga, rozsdafoltokkal és rozsdapontokkal; husa fél finom, félig olvadó, elég leves, fűszeres, kissé fanyar. Fája: erős növési és termékeny, elég nyirkos és szabad fekvésben jól diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

12. **Hardenpont vajonc**.**††. (Ferdinand koronaörökös. Hardenpont Winterbutterbirn. Beurré d'Hardenpont.) Osztyála: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 261 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 73 sz. K.-monostori katalogus szám: 77. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 16. Érés ideje: december. Gyümölcse: nagy, gyakran igen nagy, változó hasas körte alakú, buczkos; héja zöldes-sárga, éréskor citromsárga, finom pontozott; husa igen finom, olvadó, leves, cukorizű. Fája: erős növési, házi kertekben törpefa alakban kitünően, mint magas törzs ellenben védett helyen diszlik.

Termelhető I. és II. zónában.

13. **Nemes Kolmár**.**†† (Regentin. Beurré D'Argenson.) Osztyála: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 255 l. Illustr. Handbuch II. köt. 71 sz. Kolozsmonostori katalogus sz.: 78. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 18. Érés ideje: november—január. Gyümölcse: középnagy, változó tompa körte alakú, gyakran kúp alakú; héja szalmasárga, pontozott és rozsdafoltos; husa finom, olvadó, édes, sárgadinye fűszerizű. Fája: közép növési, nyirkos és meleg fekvésben kitünően diszlik, ha rendes metszést is alkalmazunk.

Termelhető I. és II. zónában.

14. **Josefina.** **!††. (Josefine von Mecheln. Josefine des Malines.) Osztálya: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki II. köt. 235 lap. Illustr. Handbuch I. köt. 328 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 89. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 17. Érés i d e j e: december—martius. Gy ü m ö l c s e: közép-nagy, csigaalaku; héja sárgászöld finoman rozsdázott; pirossas gyümölcsök ritkán fordulnak elő; husa igen finom, gyakran rózsaszínű, igen leves, finom fűszer ízű. F á j a: erős növéssü, nyirkos meleg talajt kíván. Jegyzet: a téli körték közül ezen Josefine des Malines féle a legjobb ismert faj.

Termelhető I. és II. zónában.

15. **Téli esperes.** **!††! (Brüsseli Bergamot. Winter Dechantsbirne. Doyenne d'hiver.) Osztálya: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 249 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 77 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 91. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 19. Érés i d e j e: december—martius-aprill. Gy ü m ö l c s e: nagy, gyakran igen nagy, tompa tojásdad, buczkos; héja vastag, száraz tapintatu, éréskor sárgászöld, a napos oldalon barna-pirossal elmosodott, rozsdapontok és rozsdafoltok a kehely és szár felé fordulnak elő; husa fehér, finom, olvadó, kissé fanyar ízzel. F á j a: erős növéssü, meleg és nyirkos fekvésben, védett helyen jól diszlik.

Termelhető I. és II. zónában.

16. **Napoleon vajoncza.** **!††. (Napoleons Butter birn. Bonchrétien Napoleon.) Osztálya: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 251 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 58 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 55. Érés i d e j e: október—november. Gy ü m ö l c s e: közép-nagy, gyakran nagy, hosszukás harangalaku; héja zöldessárga; husa finom olvadó, kellemes fűszerrel, de száraz fekvésben, vagy száraz esztendőben kissé fanyar. F á j a: erős növéssü, igen bőtermő, jól mivellett és közép-nedves talajban jegjobban diszlik.

Termelhető mind a három zónában.

17. **Liegel téli vajoncza.** **!††. (Liegels Winterbutter birn. Suprême Coloma.) Osztálya: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki I. köt. 217 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 74 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 68. Erdélyi gazd. egyleti katalógus szám: 11. Érés i d e j e: október—november. Gy ü m ö l c s e: közép-nagy, tojásdad és többnyire kissé lapított; héja zöldes-sárga, muskotályos illatu; husa zöldes-fehér, finom olvadó, kellemes fűszer ízű. F á j a: erős piramis növéssü, korán és bőven termő, de a legjobban diszlik kötött nyirkos talajban.

Termelhető mind a három zónában.

18. **Charneusi izletes.** **!††. (Köstliche von Charneu. Fondant de Charneu.) Osztálya: I. Vajoncok. Leirói: Bereczki II. köt. 109 lap. Illustr. Handbuch II. köt. 41 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 42. Érés i d e j e: október. Gy ü m ö l c s e: nagy, öblös, tojás vagy kupalaku, héja finom, zöldes-sárga, néha pirossas csikos; husa sárgás-fehér, igen finom, olvadó kellemes cukorizü. F á j a: erős növéssü, nedves mivellett talajban jól terem.

Termelhető mind a három zónában.

19. **Six vajoncza.** **!††. (Sixs Butterbirn. Beurré

Six.) Osztálya: VII. Kálmán körték. Leirói: Bereczki I. köt. 299 lap. Illustr. Handbuch V. köt. 425 sz. Kolozsmonostori katalógus szám: 62. Érés i d e j e: október—november. Gy ü m ö l c s e: nagy, buczkos, a közepén legszélesebb, a héja finom, éréskor világos-zöld, sötét-zöld és szürke pontokkal; husa zöldes-fehér, olvadó kellemes édes borizzel. F á j a: közepes növéssü, korán és bőven termő, jól mivellett kerti talajban a legjobban tenyészik.

Termelhető I. és II. zónában.

20. **Jamiette.** **!††. (Jamiette. La Jamiette.) Osztálya: II. Félvajoncok. Leirói: Illustr. Handbuch II. köt. 164 sz. Érés i d e j e: december—január. Gy ü m ö l c s e: nagy, tompa kupalaku, gyakran a magassága és szélessége egyforma; héja vastag, sárgás-zöld, többnyire fanejszínű rozsdás, ritkán pirossággal; pontozata barna-rozsdás különösen a kehely körül; husa sárgás-fehér, többnyire félig olvadó, de finom édes borizü fűszerrel. F á j a: igen erős növéssü, későn de mint nagy fa elég gyakran terem, házi kertekben és gyümölcsösökben jól diszlik.

Termelhető I. és II. zónában.

21. **Bollweileri vajoncza.** **!††. (Bollweilers Butterbirn. Beurré de Bollviller.) Osztálya: II. Félvajoncok. Leirói: Bereczki II. köt. 219 lap. Illustr. Handbuch II. 263 sz. Érés i d e j e: február—május. Gy ü m ö l c s e: közép-nagy, rövid kupalaku, tojásdad, a szár felé tompított hegyes; héja vastag, sárgás-zöld számos finom szürke ponttal, rozsdafoltok is fordulnak elő; husa sárgás-fehér, többnyire olvadó kellemes édes, de kevés fűszerrel. F á j a: erős növéssü és igen bőven termő, de csak védett fekvésben és termékeny mély talajban diszlik jól. Jegyzet. A Bollweiler vajonczt legjobban őszkor késői szedés után hűvös pinczében vagy hűvös zárt kamrákban elhelyezni és februártól kezdve melegebb helyiségbe átszállítani, ily módon egészen olvadó körte fejlődik belőle. A késői téli körtéknél általában az említett eljárás nagyon ajánlható.

Termelhető a I. zónában.

Az ajánlatos szilva, eseresnye, meggy és barackfajokról a jövő számban emlékezünk meg.

Ritter Gusztáv.

Megyei hitelintézetek kérdése.

Többször jelezték a „Gazdasági Lapok“ hogy Belicza y István, Békésmegyei főispán, támogatva a megye gazdaközönsége által, a földmivelési hitel radikális reformjára törekszik egy törvényhatósági hitelintézet létesítése által. A megye közgyűlése szeptember 27-ikén vette tárgyalás alá a 25 tagú bizottság többsége által beterjesztett javaslatot, mely lényegében a következőt tartalmazza:

A terv és az ez irányban kidolgozott alapszabályjavaslat értelmében ugyanis Békés vármegye, mint jogi személy létesítene „Békésmegyei törvényhatósági hitelintézet“ czim alatt bankot, melynek intencziója: betétek elfogadása által a takarékoságot fejleszteni, a tőkéknek minden nyereség kizárásával a lehető legolcsóbb kamatláb mellett való kölcsönzésével a

megyei földmivelés-, ipar és kereskedelem s általában a közgazdaság érdekeit előmozdítani, nemkülönb a megye összes alapjai és pénzkészleteinek betétként kamatozólag biztos elhelyezést nyújtani. (Zárjel közt említve: a megyének illető alapja és pénzkészlete; közmunka, tisztviselői, községjegyzői stb. alap 3—4 százezer forintra rüg fel s takarékpénztárban gyümölesözik 4—5%-os betétként.) Az intézet Gyulán, a megye székhelyén volna és a b.-gyulai kir. törvényszéknél czégbegyegyztetnék. Az intézet alaptőkéjét a megye közönségére kivetendő 5%-os pótdadó (70,000 frt) képezné, mely pótdadó egyelőre be nem hajtatható, de előforduló szükség esetében, tudniillik, ha az intézetnek vesztesége volna a pótdadó akár egészben, akár bizonyos részben bármikor behajtható, a mi felett az intézet választmánya — mely 30 tagból áll s melyet a megyei közgyűlés 5 évre felerészben virilissal, felerészben pedig választott bizottsági tagokból választ meg — szótöbbséggel határoz. A választmányuk eme határozatát a közgyűlés nem semmisítheti meg, csupán tudomásul veszi. Érdekes rendelkezés, hogy az 5%-os pótdadón túl a megye — mely tulajdonosa a hitelintézetnek — a betétekkel szemben sem vállal magára felelősséget. A 30 tagú választmány választ saját időtartamára egy vezérigazgatót, négy igazgatót, három rendes és két pótfelügyelőt, a választmány határoz: az igazgatók és felügyelők megválasztásán kívül azok javadalmozása, előmozdítása és felmentése iránt; a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása felett; az egyesülés felett más intézet vagy társasággal; oly kartell-szerződések megkötése felett, melyek minden társasági ügyletnek közös haszonra vezetését czélozzák s nevezetesen azon bizományi szerződések felett, melyek az országos jellegű földhitelt nyújtó jelzálogintézetek a megye területén igényelt földhitel közvetítésének elvállalását czélozzák; a már megszavazott alaptőke mikor és mely mérvben leendő behajtása iránt. Az alaptőke leszállítása vagy felemelése felett ellenben a választmány indítványa alapján a törvényhatósági bizottság határoz. (Az alapszabályjavaslat szerint az alaptőke az 5%-os megadóztatásból befolyó 70,000 forint lévén, eme rendelkezés, hogy t. i. az alaptőke felemelhető, ellentétben áll az előbb említett ponttal, hogy t. i. a vármegye csupán az eredetileg megszavazott 5%-os pótdadó erejéig garantirozza a hitelintézetet, a mennyiben az alaptőke felemelésének eshetősége nem lehet egyéb, mint az 5%-on túl terjedő újabb megadóztatás); a választmány intézkedik a kereskedelmi törvényben körülírt szövetkezetek létesítése és támogatása iránt a mutatkozó szükséghez képest; az intézet feloszlása és a felszámolók kirendelése, valamint az alapszabályok megváltoztatása iránt. — A választmány hatásköréhez tartozik ezenkívül: saját működési rendjének megállapítása, a betétek és a kölcsönök kamatlábjának időnkénti megállapítása, stb.

A megyebeli községek elöljárói az intézet igazgatóságának hozzájuk intézett megkereséseire kötelesek azonnal válaszolni. Ebbeli jelentéseik hivatalos jellegűek és azok tartalmáért felelősek, mulasztásaik fegyelmi vétséget képeznek.

A községi elöljárók a hozzájuk egyesek által az intézet általi leszámitolás czéljából átadott váltókat, kereskedelmi

utalványokat stb., továbbá elhelyezés végett átadott s 500 frtnál többet ki nem tevő készpénzeket sürgősen és az aláírások valóságának igazolása mellett betérjeszteni tartoznak, úgy nemkülönb kötelesek az intézet által kézbesítés végett átküldött küldeményeket kézbesíteni.

Az intézet üzletköre következő:

Elfogad akár egyesektől, akár erkölcsi testületektől betéteket kamatozás mellett.

Kezeli a megye alispánja által hozzá betett összes megyei pénzkészletet kamatozás mellett.

Zálogkölcsönt ad az osztrák-magyar monarchia mindkét államának papírjaira, valamint az azok által garantirozott vasutak kötvényeire az érték $\frac{2}{3}$ erejéig.

Leszámitol és visszleszámitol váltókat, kereskedelmi utalványokat.

Vásárol és elad a magyar földhitelintézet, az osztrák-magyar bank s egyéb budapesti földhitelintézetek által kibocsátott zálogleveleket.

Fedezet mellett nyílt hitelt engedélyez.

Elvállal tolyó-számla üzletet.

Jelzálog-kölcsönök közvetítését bizományba veszi. (Azonban önmaga nem ad jelzálog-kölcsönöket).

Az intézet czélja a nyereszkesedés teljes kizárása, a miért is a betét és kölcsönzés közötti kamatkülönbséget nagyobb lehetőséggel ne legyen, mint a mennyi az intézet megközelítőleg szükséges kezelési költségeinek fedezésére fordítandó.

Egyesek által visszaélések miatt támasztott panaszok elsőfoku elintézésére az intézet választmánya által saját kebeléből választott 3 tagú fegyelmi választmány, másodfokúlag a megye közigazgatási bizottsága hivatott.

Ezek főbb körvonalaiban az intézet szervezetére vonatkozó szabályok, a mint azok a bizottság által előzetesen kiküldött 25 tag által 11 szóval 7 ellen formuláztattak s a közgyűlés előtanácskozásul előterjesztve lettek. —

A gyönyörűen kidolgozott, viszonyainkkal számot vető alapos tervezet, persze a létező 8%-os intézetek érdekei által hevesen megtámadtatott — s a végbement szavazásnál a javaslat mellett 63-an, ellene 35 bizottsági tag szavazott, de a tervezet mégis megbukott, mert 5% pótdadó esetleges kezeskedéséről lévén szó, $\frac{2}{3}$ többség volt szükséges, a mely nem volt elérhető.

Elszomorító ugyan az eredmény, de azért nem kell csüggedni. Békésmegye derék főispánja és gazdái ne riadjanak vissza a minoritás győzelmétől, nem mindig lehet egy csatával döntő győzelmet kivívni, folytassák a harcot tántoríthatatlanul és győzzenek okvetlenül, mert Békés gazdáinak sikerei az egész országra ki fognak hatni, éppúgy balsikerei is.

A gazdasági tanúgyról.

A „Földmivelési érdekeink“ 39-ik számában egy volt akadémikus, azon alkalomból, hogy most a gazdasági tanítézetek felett egy főigazgató örködik, több eszmét pendít meg a gazdasági tanítézet javítása érdekében, melyek közül megemlítjük a következőket:

A tanárok képzésére nincsen elegendő súly fektetve, az eddigi eljárás abban állott, hogy a jelesen képzett gazdászok külföldre lettek tanulmányozás végett 1—2 évre kiküldve, honnét vissza kerülve előbb mint tanársegédek, később mint tanárok alkalmazást nyertek. A gazdasági tanárok ily módoni képzése nem megfelelő, mert gyakorlati képzettségük nincs arányban az elmélettel s így előadásuk sem lehet korrekt; e mellett az ily tanároknak paedagogiai képzettségük sincs; már pedig bármily jól értse is valaki a szakmáját, ha azt oly alakban előadai nem tudja, hogy az ifjuság könnyen megértse, tudománya csak reá nézve bír értékkel. Ezekből kiindulva, jónak látná a szerző, ha Magyar-Óváron tanárok képzésére paedagogiai tan-szék állíttatnék fel, hová csakis kitűnően végzett növendékek vételnének fel s gyakoroltatnák a tanítás módjában, az innen kikerülők gyakorlati ismeretek szerzése végett egymásután több állami birtokon nyernének alkalmazást és ekként a gyakorlattal is jól megismerkedve, több sikert tudnának felmutatni a tanítás körül.

Áttérve a hallgatóságra, itt is a gyakorlat elégtelensége tűnik ki, s azért azt az intézeteknél szélesebb alapokra kellene fektetni, az eddigi 3 év helyett 4 évet kellene felállítani, hol az 1-ső és utolsó év a gyakorlatnak lenne szánva, természetesen a gyakorlati évek téli időszakában, midőn a gyakorlat kis térre szorul, az elméletnek is hely lenne adva, míg az elméleti években, különösen a nyári időszakban a gyakorlati okmutatásokra nagyobb súly lenne fektetendő. Ezek mellett nem kell elfelejteni, hogy a gazdának másod sorban jó üzletembernek kell lennie: tájékozással kell bírnia a piaczi viszonyokról, az árhullámról és azért az adás-vevési szokásokat úgy a gabonánál, gazdasági eszköznél, mint a lábos jószágánál tudnia kell; e nemű kiképzése a gazdának feltétlenül szükséges. Ezek alapján a végzett növendékek több tájékozottsággal lépnének az életbe s nem akadnának fenn minden csekélységnél. A gazdasági tanügy hiányosságát érzi minden ember és reméljük hogy az új főigazgató a kor igényeit belátva, anuak ujjá szervezését elmulasztani nem fogja. —

Csigák irtása a szántóföldeken.

Huzamos esőzések után gyakran fellépnek a csigák és nagy kárt tesznek a fiatal vetésekben. Nagyobb területeken csakis az által lehet sikeresen védekezni ellenük, ha az illető földet, a melyen a csigák mutatkoznak, oltatlan mészszel hintjük be. Ily módon azonban csakis azok a csigák pusztulnak el, melyeket a mész ér, mely meztelen testükre nagyon marólag hat, és ez okból pusztításukra meg kell választani az alkalmas időpontot. Legjobb erre a szélcsendes reggel, a mikor is még nap felkelte előtt hozzálátunk a szóráshoz, minthogy pár óra múlva napfelkelte után a csigák ismét elrejtőznek lyukaikba, főleg ha az idő derült; ekkorra tehát már készen kell lennünk a munkával. A szórást úgy intézzük, hogy a hajnali szellő a mészport jól szertevigye a földön, és miután a kiszoró munkás oly területeket fog, mint a vetésnél, a csigák 4—5 szór kapnak meszet a testükre s minthogy mindannyiszor nyálkát bocsátanak ki magukból, ez s a kapott sebek által elvesztik élet-

képességüket. Ha a munka jól sikerült, másodszori felszórás nem szükséges, a fenmaradt frissen égetett meszet pedig szalmán és ugyancsak szalmával leboritva valamely szellős helyen jól el lehet tartani. Ha újra szórni akarunk, a meszet egy lapos kosárba téve bemártjuk a vízbe, s ismét gyorsan kirántjuk, mire a mész finom porrá omlik szét. Minthogy a mész az emberek légzőszerveire és ruhájára is maró hatású, ezélszerű, ha ezek a szóráshoz ócska ruhát öltenek, s szájukat orrukat be-kölik. A felszört mésznek nemesak az a jó hatása van, hogy a csigákat irtja, hanem ezenfelül még a legtöbb szántóföldön igen jó trágyaszert is, úgy hogy a meszezés költsége a természetben bőven megtérül. (F. É.)

A szénsav eltávolítása a pinczéből.

A szénsavat, — mely különösen oly pinczékben, hol a borok erjednek, a talaj fölött összegyülemlik, — igyekeznünk kell eltávolítani, már azon okból is, mivel ez a pincze nedveségét és a penészgombák fejlődését nagyban elősegíti.

Miután a szénsav a levegőnél nehezebb, azért az nem vezethető el a szelelő nyílásokon vagy kéményeken át, hanem csak vízszintesen vezethető el a pinczéből. Ez okból nagyon előnyös, ha a pincze fencke vagy padlata nem egyenletes, hanem egyik irányban egy kissé lejtős, hol a legmélyebb helyen szelelőlyukak vannak alkalmazva — a levegő, illetve szénsav eltávolodására; az ellenkező oldalán pedig a pinczének a falban rézsút álló szelelőnyílások vannak, melyeken át a tiszta külső levegő betódulhat. Ha tehát a pincze talaja lejtős, akkor alkalmas szélnél az átellenben fekvő szelelőnyílásokat nyitva tartva, a rosz és nedves levegő lassacskán eltávolodik a pinczéből a lejtő irányában.

Az igaz, hogy ez meglehetősen lassan történik. Gyorsíthatjuk a levegő eltávolodását azáltal, ha a lejtő irányában vizet hagyunk folyni — sekély, de széles csatornában. Igyekeznünk kell azonban arra, hogy a víz meglehetősen sebességgel folyjon, hogy ezáltal a levegőt mozgásba hozza, abból a szénsavat részben magába szíjja és elvigye.

Ez utóbbi eljárás — t. i. a vízzel való elvezetés — a legjobb és leggyorsabb. Ezen eljárásnál el kell zárni minden más nyílást vagy csatornát, nehogy ezek a szénsavat magukhoz vonhassák.

Különbén a lejtős pincze minden körülmények között a legkedvezőbb, mert nemesak hogy ily módon könnyen eltávolítható a rosz levegő a pinczéből s a víz is talál lefolyást, hanem a pincze tisztogatása ezáltal igen könnyűvé és egyszerűvé válik. (Gy. M.)

Lótenyészanyagunk érdekében.

a fáradhatatlan zenplénmegyei gazdasági egyesület igen életrevaló lépést tett, melynek a legjobb sikert kívánjuk. Az october 8 és 9 ére hirdetett állami loárverés ötletéből, az évenként eladatni szokott fiatal és idősebb anyakanczák átengedése iránt indokolt előterjesztést tett a földművelési ministeriumhoz, melyből átveszszük a következőket:

„Az árverés esélyei folytán a kanczák legnagyobb ré-

sze, hivatásukkal ellenkezőleg — új tulajdonosaikkal legnagyobb részt a tenyésztéstől elvonatnak, sőt egy részük éppen az országon kívül lel elhelyezést; — miáltal országos tenyésztésünk szenved csorbát.

Mi tehát több gazdatársunk kívánsága folytán azon gyakorlati kérelmet terjesztjük mély tisztelettel elő, hogy a nm. miniszterium a számeletti fiatal és idősebb kanczák átengedését és ezuton is országos jó hírű lótenyésztésünk gyarapítását a lótenyésztő gazdáknak lehetővé tenni kegyeskedjék. Az átengedés feltételeire előterjesztésünk a következő:

a) Minden kisorolt vagy számeletti kancza a nm. miniszterium vagy kiküldöttjei által megbecsültek, azonban becsáruk a 10 évi átlagos megfelelő árverési áraknál magasabb nem lehetne.

b) A kanczák az érték jelentkezőknek a gazd. egyletek vagy lótenyésztő bizottmányoknak jóállásával a jelentkezések sorrendje szerint volnának a ménlovak szerződésének mintájára 5 féléves fizetési becsárban átengedhetők.

c) Míg a ló ára ki nem lett fizetve, a tulajdonjog a szavatosságot feljesítő testületé s azon időig a ló gazdát nem cserélhetne.

Későbbben pedig csakis a testület beleegyezésével volna a ló más lótenyésztő magyar honpolgárnak eladható.

d) Ezen kanczáknak fedezetelése és ellése az illető testületek által volnának nyilvántartandók s felügyeletök is őket terhelne.

Ha a nm. ministerium előterjesztésünket kegyesen elfogadná, akkor nyilvános árverésre csupán olyan kanczák volnának bocsájthatók, melyek a fentebbi módon elhelyezést nem nyertek — miáltal a szállítási és más egyéb költségek is megkímélhetők volnának. —

A lótenyésztésünkre nézve kétségkívül igen fontos kérdést éber figyelemmel fogjuk kísérni s a ministerium elhatározásáról az „Erdélyi gazda“ t. olvasóit is értesíteni. —

Száraz nyár befolyása gyümölcsfáinkra.

Az idei száraz aszályos nyár a megmaradt kései gyümölcs fejlődésére épen nem volt kedvező; de annál inkább hatott a termőruyek képződésére; minek folytán, ha valami elemi csapás közbe nem jő, a következő évben általában bő gyümölcstermésre lehet kilátásunk. Sok helyen a fák levelei, hol azok sekélyen gyökereznek, már augusztus folytán leesültek, minek az a szomorú következménye lehet, különösen ha tartós meleg őszünk leend, hogy az ilyen fák másodsor nedvbe jönnek és részint hajtásokat, részint virágokat fejlesztenek, mint ezt már a vadgesztenyéről és az akáczról több helyről halljuk és ezek nem lesznek képesek a télíg kellőleg kiérni, minek következtében egyrészt a téli fagy tehet kárt az ilyen fákban, míg másrészt a termés is jelentékenyen kevesebb lehet a jövőre. — A szárazság folytán az őszi faültetés sem lesz sok helyen keresztül vihető másképp, mintha a gödröket előre jól megöntözzük és sárba ültetjük, melyre aztán száraz porhanyó földet húzunk; — különben a kiszáradás veszélyének tehetjük ki az ujonnan ültetett fákat.

(M. K.)

A lovak sörényét és farkát megnövesztetni.

Azt mindenki tudja, hogy a lovak szépségéhez tartozik, hogy szép sörényük és farkuk legyen. Ez azonban nem nő mindig a mi akaratunk szerint s azért minden módot fel kell használnunk arra, hogy azt elősegíthessük. Régi bevett szokás ugyan e célból a többszöri nyiregetés, legalább is a szörszálak végeinek kurtitása; azonban a tapasztalat más egyéb szerek nyomára is vezetett. Így például a növesztést igen jól elősegíti a következő főzet is: Néhány marok diófalevelet tegyünk egy üst vízbe s főzés közben adjunk hozzá egy pár liliumgyökeret (lehet az fehér-, kék- vagy sárgavirágú is), továbbá 2—4 vereshagymát s egy fél kilo mézaljat, vagyis kevésbé értékesebb mézet. Így szépen főzzük addig, míg az egész felényire lefő. Nyirás után ezen meghűlt folyadékkal mossuk meg úgy a ló farkát, mind pedig a sörényt, mi által nemcsak növesztetjük elő, hanem ez által szép fénylő szint is kap. (G. É.)

A törökbuza morzsolás idejére

szükségesnek tartjuk gazdáink figyelmébe ajánlani, hogy figyelemmel legyenek a következő évre való vetőmag válogatásánál nemcsak a csövek szépségére, benőttségére és a szemek nagyságára, hanem a szemek színére is. Ugyanis egy külföldi gazda gyakorlatilag tett kísérletek után azt tapasztalta, hogy habár a vegyi elemzés semmi különbséget nem mutat ki a sárga és más színű, jelesül fehér törökbuszszemek között, de mégis azt tapasztalta, hogy az aczélos sárga szemű törökbuza több hizláló képességgel bír, mint p. o. a fehér szemű. Különben a vetni való törökbuza kiválasztását tulajdonképp már a törés előtt a száron kelene eszközölni az által, hogy a legnagyobb és legtöbb szép csövet mutató száron ismét csak a legszebb csöveket jelölve meg piros vagy zöld zsinórral, ezek aztán a törés alkalmával a teljes megérés céljából még tovább is a száron hagyandók. Hogy ilyféle apró gondoskodás által minden gazda maga nevelvén magának külön fajt vetőmagul, mily nagy mértékben előmozdíthatja gazdálkodása sikerét, arról egy pár évi kísérlet után maga is meg fog győződni. (F. G.)

Nedves falak kiszáritása,

illetőleg bevonására, sok mindenféle recept létezik; abban azonban többnyire megegyeznek, hogy főalkatrészét valamenynyinek vagy portlandciment, vagy hidraulicus mész, vagy gypsz képezi. És az ezen anyagokkal bevont falak 1—2 évig száraznak is maradnak, de azután újra átveszi magát a nedvesség s kezdhethük az egész procedurát ismét előlről. Ez azt hisszük általános tapasztalat. Miért is érdekesnek tartjuk, egy francia gazdának e részbeni eljárását egész terjedelmében megismertetni, a ki, a mint írja, miután mindenféle eljárást megkísérlet, biztos sikerűnek csakis a falak colophoniummal való bevonását találta, a mi következőleg történik. A nedves falról a vakolat egész a tégláig, vagy köfalig el lesz távolítva, lehetőleg kikaparva a téglák vagy kövek közeiből is a vakolatot, a mi megtörténvén, a falat vakolatlanul, legalább pár hétig száradni hagyjuk, mi hogy minél tökéletesebben megtörténjék a miveletet legezészerűbb a legforróbb nyári hónapra hagyni, vagy ha

ezt tenni nem lehet, akkor tüzet rakva a fal mellé, kell a falat minél tökéletesebben kiszáritni, mire azt legelőször is forró kátránnyal kenjük be és pedig kétszer egymásután, de bevarva az első bekenés teljes megszáradását. Mikor a második bekenés is megszáradt, a bekátrányozott falat hydraulicus mészből készült vakolattal vonatjuk be, a mi szintén megszáradván, erre lesz aztán colophonium reá kenve, kevés hig terpentint keverve hozzá, (10 rész 100 colophoniumhoz), hogy kissé higabb legyen. Természetesen a colophoniumot forrón kell felkenni és azt csak úgy lehet elérni, ha az egy üstben a helyszínén tűz fölött tartatik. A colophoniummal való bekenésnek olyannak kell lenni, hogy még csak egy parányi pontocská se maradjon bekenetlenül, miért is a munkásnak igen ügyes kezének kell lenni, mert a Colophonium a levegőn azonnal megkeményszik. A colophoniummal való bekenés után a fal újra hydraulikus mésszel lesz bevakolva, mire azt be lehet meszelni, vagy befesteni, vagy tapétával látni el. (G. L.)

A gyümölcsfák és cserjék térszükségletéről,
 azt írja A ngyal Dezső a „Magyar kertész“-ben, hogy mint összes növényeinknek, úgy gyümölcsfáinknak és cserjéinknek is egy bizonyos nagyságu térre van szükségük, hogy saját egyéniségüket és termésüket a kellő tökélyre kifejleszthessék és ki ez ellen véve a helytel gazdálkodik, gyakran évek mulva keserűli meg azt! A távolságot első sorban az égajl, fekvés, talaj, az alany minősége és az illető gyümölcsfaj természetes hajtó képessége szabja meg és csak másodsorban a netán adandó mesterséges alak. A sor és növénytávolság a következő:

1. a köszméte, ribiszke, füge és málna sor és növény távolsága 1—1.50 méterre;

2. a paradicsomalma-alanyra ojtott, tehát törpealma; a galagonyára ojtott körte és noszpolya; a kőkényre ojtott szilva-kajszin és őszi baraczk; az ostheimi meggyre ojtott cseresnye és meggyfa 2—3 méterre;

3. a doucinra ojtott, tehát féltörpe-alma; a birsre ojtott körte; a gyöksarjakról nevelt birs, mogyoró és osztheimi meggy 3—4 méterre;

4. a sajmeggyre ojtott cseresnye és meggy; a szilvára ojtott szilva kajszin és őszi baraczk 4—5 méterre;

5. a vadalmára ojtott és gyengébb koronával bíró alma; a vadkörte-re ojtott és ugyancsak a fenti tulajdonokkal bíró körte; a vad kajszinbaraczkra vagy mandula ojtott kajszinbaraczk; mandula, eperfa 8—10 méter távolságra;

6. vadalmára ojtott erős növésű terebélyes koronát képező alma; a vadkörte-re ojtott ugyanolyan körte; a vad cseresnye-alanyra ojtott cseresnyék 10—20 méterre, végül

7. a diófa, szelid gesztenye és berkenye 12—16 méter távolságra ültetendők.

Ezek azon ültetési távolságok, melyek jelenleg leginkább el vannak fogadva. Természetes, hogy ha a szükség indokolja ezektől 50—60 centiméternyit mindig el lehet térni.

Ekeverseny Deésen.

A szolnok-dobokai gazdasági egyesület szeptember hó 27-én Deésen kitünően sikerült ekeversenyt rendezett. A rendező bizottság buzgalma méltó elismerést nyert azon érdeklődésben, melyet a gazda-közönség a verseny iránt tanusított. Versenyre jelentetett 26 drb eke. A bíráló értékszám rendszer szerint lett megejtve; 10 pont állítatott fel; erőmérőül a Burg. Dynamographiája szolgált. A bíráló bizottság délután 2½ órakor fejezte be működését a díj kiosztásra nézve a következőkben állapodott meg:

Arany díszoklevéllel lett kitüntetve Sack Rudolf egyestű aczélekeiért. Simonfi István 3-as ekéjéért.

Ezüst díszoklevéllel lett kitüntetve Umrát és társa 3-as és 2-ös ekéiért, Sack Rudolf 2-ös ekéjéért, Umrát és társa előhántos egyes ekéiért, Simonfi István 3-as és 4-es számú kerülő ekéiért, Hrobony és Lánzi urak váltó ekéiért, Rieger András váltó ekéjéért.

Bronz díszoklevéllel lettek kitüntetve: Riemer Ede váltó ekéjéért, Török Bálint székely kerülő ekéjéért, Török Bálint székely váltóekéiért.

A versenyző ekék jó részt mind meglettek vásárolva; az egyesület maga is vett 9 drb ekét 200 forint értékben, melyeket a tagok között kisorsolt, megjegyzendő, hogy azon tagok kik tagsági díjaikkal hátralékban voltak, azok neveivel az egyesület játszott. Nyerőkül a következő nevek sorsoltattak ki: 1. Horváth Bertalan; 2. Sándor Ábrahám; 3. Elekes Viktor; 4. Biró Gyula; 5. Császár Ferencz; 6. Vass György; 7. Bokis János; 8. Balla Mihály; 9. Boros József. A nyert ekék október 27-éig átveendő, különben az egyesület tulajdonába mennek át.

Együleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1886 október 7-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnökle alatt, jelen voltak: Dr. Berde Áron, Reich Albert, Dr. Szentkirályi Ákos, Tauffer Ferencz, Szentgyörgyi Lajos és Gamauf Vilmos, együleti titkár.

176, 177. A július 22-én és augusztus 14-én tartott ülések jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Dr. Berde Áron, Szentgyörgyi Lajos és Tauffer Ferencz tagtársak kéretnek fel.

178. Orsz. gazd. egyesület alelnökének Korizmic Lászlónak halálát tudatván, e. titkár már előlegesen intézkedett, hogy ezen érdemdús tiszteletbeli tagunk koporsójára koszoru tétessék és a mai napon tartandó temetésen egyesületünk Tisza László tb. elnök, Gróf Báuffy Béla és Kodolányi Antal tagtársak által képviselve legyen; — választmány a titkár intézkedéseit egyhangúlag helyeselve, az egyesület nevében részvétíratot fog intézni úgy az elhunyt családjához, mint az országos gazd. egyesület elnökségéhez.

179, 180. Mackenzie Claud és Sombori Lajos urak új alapítókul,

181. Gáál Elek ur az évdijas tagok sorából alapítóul jelentkezvén — örömmel fogadtattak és kötelezvényeik a pénztárhoz tétettek át.

184. E. titkár a nagy utcái szőlő árverésének kitűzését kéri — az árverés idejéül october 13-ika délutáni 3 óra állapittatik meg.

185. Gámán nyomda számlája az Erdélyi gazda 3/IV-éről — 105 fnt 60 kral utalványoztatott.

186. Nagy-euyedi vinczellérképezde igazgatósága az egyleti ösztöndíjakra Szepesi József és Szabó Vincze növendékeket ajánlja — nevezetteknek tanulmányi előhaladásuk az igényeknek megfelelően, részükre a két ösztöndíj az 1886/7-ik tanévre egyhangulag megszavazva lett.

187. Kolozs-monostori gazd. tanintézet igazgatósága 195 sz. a. tudatja, hogy az állami ösztöndíjak az egyleti javaslatlall egyezően lettek betöltve — tudomásul szolgál.

188, 189. Lőtenyészési részvénytársulat sept. 27-iki, majd oct. 13-iki közgyűlésére hív meg — tudomásul szolgál.

190. Kolozsvári önk. tüzoltó egyeslet meghívója az october 10-én tartandó diszgyakorlatra — köszönettel fogadtatik.

191. Gyergyó-szent-miklósi szegény tanulókat segélyező egyeslet meghívója gyümölcskiállításra — köszönettel fogadtatik.

192. Ministerium 23408 sz. a. a Morva és Sziléziából importált állatokkal behurcolt ragályos tüdőlob ötletéből óvatosságra int — ahhoz tartás végett tudomásul.

193. Ministerium 38665 sz. a. az erdélyrészi batárszéli ipar támogatására hív fel — a kellő lépések már a julius 22-iki választmányi ülésből kifolyólag tettek meg.

194. Ministerium 40145 sz. a. a sertésus kultöldi szállításának módozatait rendeli el — lapokban közöltetett.

195. Ministerium 47895 sz. a. tudatja, hogy az állami lovak oct. 8 és 9-én Budapesten árvereztetnek — lapunkban közöltetett.

196. Borászati kormánybiztos 5808 sz. a. tudatja, hogy Nebel kereskedő szőlő exportálására hajlandó — a jelentkezési felhívás az érdekelteknek kiküldetett.

197, 198. Gyulafehérvári és nagy-szebeni katonai intendanturák árlejtési hirdeteményei — lapban kivonatosen közölve lettek.

199. Brassai kereskedelmi és ipar egyesület közgazdasági értekezletünk szövegét német nyelven is kiadatni kéri — miután az egyeslet e célra alappal nem rendelkezik, másfelől pedig a lefordítás kizárólag az ottani köröknek áll érdekükben, a t. egyeslet kérése nem teljesithető.

200. Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 2950 sz. mellett az 1882—1885 évekre szőlő jelentését küldi be — a becses munka őszinte köszönettel fogadtatván, választmány azt a tagtársak beható figyelmébe ajánlja.

201. Galicziai cs. kir. gazd. egyesletnek september 23-iki közgyűlésére szóló meghívója — köszönettel fogadtatott.

202. Országos gazd. egyeslet az october 1—31-ig tartandó árpakiállítás programját küldi meg — lapunkban közöltetett.

203. Országos gazd. egyeslet az általa kiadott „A műtrágyák használatára“ vonatkozó utasítást küldi meg — köszönettel fogadtatott.

204. Szarvas városának átirata, melyben az erdélyrészi

ipar felsegélhetése iránt kérdéseket tesz — érdemleges megválaszolásra a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához tétetik át, miről a t. város értesitendő lesz.

205. Az I. magyar általános biztosító társaság kolozsvári főügynöksége a szükséges nyomtatványok csatolásával felhívja egyesletünket, hogy az általa alakított „Magyar gazdák jégbiztosítási szövetségébe“ lépjen be., —

206. kapcsolatosan olvastatott a zemplénmegyei gazd. egyeslet átirata, melyben a szövetséghez való csatlakozásra szólít fel, végre

207. olvastatott a szolnok-dobokamegyei gazd. egyesletnek 335 sz. alatti átirata, melyben tüzetes indokolás alapján a zemplénmegyei gazd. egyeslet álláspontját részéről elfogadhatónak nem tartja és a jégbiztosítási szövetségbe lépést nem ajánlhatja. —

Miután az erdélyi gazd. egyeslet még 1879 junius hó 20-án a „Triesti általános biztosító társasággal“ (Assicurazioni Generali) kötött egy a tűz, mint a jégbiztosításra szerződést 12 évi tartamra, mely szerződés tehát csakis 1891 junius hó 30-ikával jár le, az igazgató választmány ezen idő alatt az egyeslet nevében semmiféle más társulattal összeköttetésbe nem léphet; mely tényállásról egy a t. főügynökség, mint a két felszólaló n. t. társesegyet értesitendő lesz.

208. Bakai Nándor az okszerű kendertermelést ismertető munkáját küldi be — alkalmmilag a lapban közlendő.

209. Dr. Wolff Károly az Olt hajókázhatására vonatkozó terjedelmes munkáját és Szebenmegyének az Olt szabályozására vonatkozó kérvényét pártolás végett megküldi — a becses munka köszönettel fogadtatván, az Olt szabályozása ügyében egyesletünk már a julius 22-iki ülésből kérvényezett.

210. A Szávost Alfouz-czég magárjegyzékei — tudomásul szelgálnak.

Hitelesítik:

Tauffer Ferencz,
Szentgyörgyi Lajos.
Dr. Berde Áron.

Szabó József,
egyesleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyesleti titkár.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Eladó Berni bika.

Egy tiszta berni (sveiczi) faj, fedezésre alkalmas 1½ évet meghaladott bika — az „Erdélyi Gazda“ 19-ik számában említett, s a kolozsvári kiállításon 1-ső pénzdíjat nyert — eladó, esetleg f. év october havától kezdve, a tiszt. gazdaközönségnek, fedezés végett, rendelkezése alá bocsátja

Kolozsvártt, Kül-Monostorutcza 65. sz. a.

Pápay Sámuel

a tulajdonos,

hol levél útján is értekezhetni lehet.

18.

(1—1.)

ELADÓ MÖLLTHALI BIKÁK.

A fogarasi kir. ménesuradalom möllthali tenyésztéséből eredő 8 darab televér möllthali 1½ éves már tenyészképes bika,

becsáron eladó.

Venni szándékozók akár személyesen, akár levél útján léphetnek alulirt igazgatósággal alkuba és az eladó állatokat Fogarason bármikor megismerhetik.

FOGARASI M. K. ÁLLAD.

18. (1—4) MÉNESURADALOM IGAZGATÓSÁGA.

ELADÓ TINÓK.

A fogarasi kir. állami ménesbirtokon
90 drb. negyedfü (3¼ éves)
és 120 drb. harmadfü (2¼ éves)
tinó eladó.

Venni szándékozók akár személyesen, akár levélben a ménesbirtok igazgatóságánál Fogarason (Erdély) jelentkezhetnek.

Vasuton érkező vevők a homorodi állomáson szállnak ki, honnan az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő napon uradalmi fogaton szállíttatnak a tinók tartozkodási helyére, hol azok megismerhetők, s esetleg a vétel végérvényesíthető.

FOGARASI M. K. ÁLLAD.
 MÉNES URADALOM IGAZGATÓSÁGA.

17.

(5—6)

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, üllői-út köztelek 25. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(20—24.)

(1.)

e. ügyvezető.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisza buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Budapest	október	14 metermázsa	870	—	645	783	630	605	—	—	—	—
Brassó	október	8 hektoliter	560	330	320	270	170	400	190	150	240	36
Deés	október	5 "	540	460	340	—	260	420	640	180	330	28
Fogarasi	október	9 "	500	400	280	—	180	450	250	150	210	28
Gyula-Fehérvár	október	9 "	560	465	360	—	175	450	250	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	október	7 "	530	—	320	250	155	460	200	80	230	20
Kolozsvár	október	14 metermázsa	760	—	520	—	440	460	400	220	300	38
Maros-Vásárhely*	október	7 metermázsa	650	525	454	440	385	432	230	180	300	38
Nagy-Szeben	október	8 hektoliter	500	380	330	340	170	430	140	100	300	30—40
Nagy-Várad	október	12 "	540	405	388	324	218	340	350	140	350	44
Sepsi-Szent-György	október	14 "	540	490	300	230	160	400	300	120	150	24
Szász-Régen	október	7 "	500	425	325	250	166	325	300	200	260	28
Torda	október	9 "	500	325	325	275	160	360	300	30	250	24